

умови виникнення та поширення стратегічного планування, а згодом і стратегічного управління в різних країнах і порівняти ці процеси з поточною ситуацією, що склалася в економіці України.

Сфера аналізу та управління економічними суб'єктами нині являється найскладнішою, і це, в свою чергу, доводить необхідність пошуку нових підходів до методики стратегічного управління.

Слід знайти цільові орієнтири, що є вирішальними для успіху підприємства, ідентифікувати їх, виробити критерії та вжити заходів щодо їхнього досягнення — саме в цьому й полягає аналітична складова стратегічного управління, зокрема економічними суб'єктами.

Савчук Л. І.,
*канд. екон. наук, доцент кафедри обліку
у бюджетній та соціальній сфері,
Тернопільський національний економічний університет*

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ЯК ВИРІШАЛЬНИЙ ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Настання епохи економіки знань, проголошене ще в середині ХХ століття американським економістом-дослідником Махлупом, на сьогодні є загально визнаним фактом. Інтелектуалізація виробництва на основі активного використання новітніх інформаційних технологій стає вирішальним чинником економічного розвитку на всіх рівнях господарювання. Питома вага інтелектуальної складової в кінцевій ціні продукту в сумарному обсязі нерідко перевищує всі інші ціноутворюючі чинники, разом взяті. Зважаючи на це, першочерговим напрямом підвищення ефективності функціонування суб'єктів господарювання на сучасному етапі економічного розвитку повинно стати забезпечення інтенсифікації інноваційної діяльності за умови якомога більш повного використання людського потенціалу.

Для України актуальність розв'язання даної проблеми має першочергове, навіть вирішальне значення, що зумовлено насамперед особливостями економічних процесів, які тут відбуваються.

У системі чинників, які впливають на ефективність використання трудових ресурсів, вирішальна роль належить організаційно-економічному механізму управління. До основних блоків механізму управління діяльності підприємства слід віднести наступні: нормативно-правове забезпечення, організаційно-економічне забезпечення, інформаційне забезпечення.

Саме нормативно-правове забезпечення управління у вирішальній мірі здійснює вплив на всі без винятку аспекти функціонування підприємства, в тому числі й на ефективність використання його трудового потенціалу. З точки зору реалій українського сьогодні саме в цьому криється принципова неможливість забезпечення ефективності виробництва. Мало того, що в умовах домінування рентного шляху функціонування економіки забезпечення інноваційного спрямування розвитку підприємства неконкурентоспроможне. Розвиток виробництва товарів і послуг унеможлиблює існуюча в Україні нормативно-правова база. До елементів даної системи слід віднести, зокрема, одну із найнесприятливіших в Європі податкову систему. Залишає бажати кращого і митна політика, і інфраструктурне забезпечення ведення бізнесу. Доходить до абсурду: в результаті невинувато завищених митних тарифів, затягування строків митного оформлення, корумпованості чиновницько-бюрократичного апарату вантажі з балканських країн в Росію, Казахстан, закавказькі країни транспортуються по набагато довшому шляху в обхід України — через Білорусь. Однак український бізнес набагато більше страждає не так від недосконалості і несприятливості нормативно-правової бази ведення бізнесу, як від її частих, і що головне, непередбачуваних змін. Правила гри на бізнес-арені української економіки можуть змінитися (і змінюються) в будь-яку мить. Зрозуміло, що в основному ці зміни підпорядковані змінам розстановки сил на політичній арені, що зумовлено олігархічно-клановою організацією бізнесу в Україні. В цих умовах не лише розвивати, але й зберегти власний бізнес, та навіть забезпечити своє власне існування як приватного підприємця стає все проблематичніше.

Існуюча система нормативно-правового регулювання економіки з її податковою системою зводить нанівець потуги бізнесу, особливо малого і середнього, з розвитку підприємництва, ставлячи його на межу фізичного виживання. Якщо ж врахувати додаткові чинники, пов'язані із засиллям всілякого роду силових, дозвільних і перевіряючих структур, свавіллям чиновницько-бюрократичного апарату, надзвичайною корумпованістю системи управління бізнесом на всіх рівнях, то зрозуміло, що забезпечити інноваційний розвиток підприємництва в умовах української дійсності — справа утопічна.

Та вихід все-таки є, і пов'язаний він саме із підвищенням використання трудових ресурсів підприємства. Інтелектуалізація виробництва зараз стає найбільш суттєвим чинником економічного зростання. Сучасне постіндустріальне виробництво харак-

теризується різким збільшенням питомої ваги чинників, пов'язаних із використанням продуктів інтелектуальної діяльності, що проявляється в інтенсивній дематеріалізації економіки та зростанням питомої ваги нематеріальних активів у загальному обсязі ресурсів підприємства. Прискорення даного процесу зумовлене розширенням можливостей впровадження передових інформаційних технологій і когнітивних можливостей суспільства з їх використання. Основою економічного прогресу, забезпечення конкурентних переваг бізнесу все більше стають нові відкриття, винаходи, технології, принципово нові товари і послуги. Класичні уявлення про три основні фактори виробництва (земля, праця, капітал) все більше відходять у небуття. Зростаючу роль у забезпеченні економічного розвитку на всіх рівнях господарювання відіграють такі неофактори, як інформація, знання та пов'язані з ними інноваційні технології, сумарний вплив яких на кінцеві результати діяльності підприємства стає домінуючим.

У цих умовах найбільш прогресивна частина інтелігенції України знаходиться в стані активного пошуку виходу із ситуації, яка склалась. Для забезпечення нормального (в традиційному розумінні) функціонування економіки України необхідно, щоб запрацювали економічні закони, чого в умовах вкрай корумпованої економіки добитись досить проблематично. Тут важливо знайти «найважливішу ланку» ланцюга, вирішальний важіль, який би почав розкручувати маховик економіки. Таким важелем покликана стати інформатизація та демократизація суспільства, перетворення їх у вагомі чинники економічного розвитку. В реаліях сьогодення наведені об'єктивні і невідворотні процеси слід використати з максимальною ефективністю для оздоровлення економіки.

Самборський О. В.,

*канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ EVA ПРИ УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Основними векторами багатофункціонального впливу на бізнес поведінку діяльності підприємства є лояльність клієнтів, процес реалізації, ресурсна база, процес виробництва, інноваційна складова, інформаційно-організаційна структура підприємств-